

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Sień reprezentacyjna Sali Mieszczańskiej - posadzka z piaskowca

Ratusz we Lwówku Śląskim

konserwator dzieł sztuki
mgr Wojciech Kwiatek

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
WE WROCŁAWIU

ZAL NR do pisma, postanowienia, decyzji

NR 910/10.9 z dnia 22.05.10.9

HISTORIA OBIEKTU

Ratusz we Lwówku śląskim był określany w 1341 r. jako dom kupiecki, wzniesiony na placu targowym za panowania Bolesława Rogatki. Został rozbudowany w 1480 r. Kolejne przebudowy przypadły na lata 1500 - 1503 oraz 1522- 1524 wtedy ratusz zyskał obecny kształt (wg projektu architekta W. Roskopfa realizowana przez H. Richtera, P. Schneidera z Lubania, T. i H. Lindenerów. Budynek ratusza uległ w późniejszym okresie modernizacjom m. in. w latach 1746 - 1748, a także w pierwszej połowie XIX w. W latach 1903 - 1905 nastąpiła przebudowa i rozbudowa ratusza wg. projektu H. Poelziga przy udziale uczniów i wykładowców Wrocławskiej Szkoły Sztuk i Rzemiosła Artystycznego. Wtedy utworzono reprezentacyjną salę burmistrza - obecnie sala ślubów oraz zamontowano we wnętrzu płyty epitafijne z klasztoru Franciszkanów. W 1945r. ratusz częściowo został spalony, a następnie odbudowany w latach 1955 - 1958.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Główne wejście do ratusza od strony południowej prowadzi do późnogotyckiej reprezentacyjnej sieni nakrytej sklepieniem sieciowym. Jest to konstrukcja żeber kamiennych z piaskowca. Sklepienie zaprojektował architekt zgorzelecki W. Roskopf , a zrealizowali mistrzowie budowlani; H. Richter, P. Schneider z Lubania oraz T. i H. Linderowie. Posadzka sieni stanowiąca temat niniejszego opracowania wykonana jest z płyt piaskowca o kształcie kwadratu, pierwotnie spoinowana.

Obecnie powierzchnia płyt z piaskowca pokryta jest zanieczyszczeniami nawarstwiającymi się w trakcie długich lat eksploatacji sieni. Poza warstwą naturalnej patyny kamień nosi ślady uszkodzeń powierzchniowych ; przetarć, złuszczeń, powierzchniowych odspojień, nawarstwień cementowych i bitumicznych. Niektóre z płyt posadzki uległy poprzecznym pęknięciom. Fugi są wykruszone, w niektórych miejscach naprawiane z użyciem zaprawy cementowej. Kilka z płyt posadzki ma nierówne, niestabilne podłoże - widoczne charakterystyczne „klawiszowanie”. W niektórych miejscach powierzchnia piaskowca posiada zabrudzenia bitumiczne, kilka płyt posadzki pokrytych jest nierównomiernie cienką warstwą zaprawy cementowej. Jest to wynik niestarannej i nieodpowiedniej eksploatacji pomieszczenia (m.in. brak zabezpieczenia kamiennej posadzki w czasie odbywania się imprez masowych).

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Kamienna posadzka sieni reprezentacyjnej ratusza stanowi element oryginalnego wystroju tego wnętrza. Podejmując działania konserwatorskie należy dążyć do zachowania pierwotnego charakteru całego wnętrza. Konieczne jest zatem wykonanie zabiegów, które jednocześnie poprawią właściwości techniczne kamienia, zagwarantują jego zabezpieczenie przed dalszą destrukcją oraz będą wykonane metodami nie powodującymi żadnych zmian oryginalnych walorów obiektu. W związku z tym należy ograniczyć demontaż płyt posadzki do kilku sztuk mających nierówne podłoże (klawiszujące płyty po wyrównaniu podłoża zostaną ponownie zamontowane). Całość powierzchni posadzki sieni należy odczyścić w sposób jak najmniej inwazyjny. Przed przystąpieniem do niniejszego opracowania wykonano próbę konserwatorską: piaskowiec miejscowo doczyszczono stosując wytwornicę pary wodnej bez użycia ciśnienia. Metoda ta pozwala na bezinwazyjny sposób doczyszczania (brak wysokiego ciśnienia działającego na kamień oraz mała ilość wody) nie uszkadzając faktury kamienia równocześnie dając zadawalający efekt estetyczny. Można przyjąć równolegle zastosowanie metody oczyszczania na sucho jednak z zastrzeżeniem użycia bardzo delikatnego kruszywa oraz odpowiednich dysz i niskiego ciśnienia (należy najpierw wykonać próby konserwatorskie). Następnie należy naprawić pęknięte elementy posadzki przez ich sklejenie i ustabilizować klawiszujące płyty. Ważnym zabiegiem zamykającym proponowane postępowanie będzie impregnacja kamienia zabezpieczająca jego powierzchnię. Należy również zwrócić uwagę wszystkim użytkownikom pomieszczeń ratusza na konieczność dodatkowego czasowego zabezpieczenia posadzki zwłaszcza w czasie trwania imprez masowych.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Odczyszczenie powierzchni kamiennej posadzki metodą strumieniowania na sucho z zastosowaniem delikatnych dysz oraz

- bardzo drobnego kruszywa (np. typu Garnet), należy najpierw wykonać próby konserwatorskie na niewielkiej powierzchni
2. Doczyszczanie z zastosowaniem wytwornicy pary wodnej bez użycia ciśnienia (można założyć równoczesne zastosowanie r-ru wodnego kwasu HF w stężeniu 4% lub r-ru węglanu amonu), należy najpierw przeprowadzić próby konserwatorskie na niewielkiej powierzchni
 3. Mechaniczne usunięcie wtórnych cementowych spoin.
 4. Mechaniczne usunięcie zachłapań zaprawą cementową (należy przeprowadzić próby konserwatorskie w celu wyboru odpowiednio delikatnej metody oraz narzędzi)
 5. Usunięcie bitumicznych nawarstwień z powierzchni płyt posadzki (również konieczne jest wykonanie prób w celu ustalenia skutecznej metody nie powodującej zmian powierzchni piaskowca)
 6. Impregnacja wzmacniająca kamień z zastosowaniem preparatów krzemooorganicznych firmy Remmers (KSE 100, KSE 300)
 7. Uzupełnienie ubytków piaskowca zaprawą mineralną (gotowe masy uzupełniające Remmers lub zaprawa mineralna wapienno- piaskowa z dodatkiem białego cementu), miejsca uzupełnień ze względów eksploatacji obiektu należy ograniczyć do niezbędnego minimum (ubytki konstrukcyjne)
 8. Sklejenie pękniętych płyt posadzki z użyciem żywicy epoksydowej
 9. Stabilizacja podłoża (wyrównanie) kilku klawiszujących płyt posadzki i ich ponowne ułożenie
 10. Uzupełnienie spoinowania posadzki z zastosowaniem zaprawy Remmers Fugenmortel lub zaprawy wapienno- piaskowej z dodatkiem białego cementu portlandzkiego
 11. Wykonanie zabiegu hydrofobizacji preparatem siloksanowym Funcosil SNL

mgr Wojciech Kwiatek
artysta plastyk-
-konserwator dzieł sztuki
Kraków os. Śmieszka 10/72
502-318-801

